

Cheltuielile auto, din „rutina contabilă” în zona de risc fiscal: de ce a devenit deductibilitatea fiscală o prioritate pentru ANAF

Pentru multe companii, cheltuielile cu autovehiculele de serviciu au fost ani la rând un capitol tratat aproape mecanic: facturi recurente, reguli aplicate constant și puține întrebări din partea autorităților. Acest „detaliu” fiscal a urcat însă rapid în topul priorităților ANAF.

În controalele recente, tratamentul cheltuielilor auto - de la combustibil și leasing, până la TVA, impozit pe venit și contribuții salariale - a devenit una dintre cele mai frecvente surse de ajustări fiscale și dispute cu inspectorii.

Iar experiența recentă arată că diferențele dintre politica internă, practica operațională și tratamentul fiscal pot deveni rapid puncte sensibile într-o inspecție ANAF.

De ce sunt cheltuielile auto în vizor?

Autovehiculele sunt printre puținele active care „traiesc” simultan în mai multe zone fiscale, și anume: impozit pe profit, TVA, impozit pe venit și contribuții salariale. În plus, ele se afla la intersecția dintre activitatea economică și uzul personal, o zonă unde interpretările pot varia, iar documentarea devine esențială.

În acest context, diferența dintre deductibilitatea fiscală limitată (50%) și deductibilitatea fiscală integrală (100%) nu mai este o chestiune de opțiuni contabilă, ci un subiect de risc fiscal real, analizat în profunzime de autorități. De aici și interesul autorităților pentru încadrarea corectă a cheltuielilor între deductibilitate fiscală limitată și deductibilitate fiscală integrală.

În esență, tratamentul fiscal al cheltuielilor auto gravitează în jurul unei întrebări-cheie: sunt autovehiculele utilizate exclusiv în scopul activității economice sau nu? Aici se pot înregistra două cazuri:

□ Utilizare mixtă (economic + personal): în această situație, legislația fiscală prevede, ca regula generală, limitarea deductibilității la 50% pentru cheltuielile și TVA aferente autovehiculelor (cu excepția amortizării, deductibilă doar în limita a 1.500 RON pe lună). Aceasta abordare este frecvent întâlnită în practică și, important de reținut, nu condiționează deductibilitatea de întocmirea foilor de parcurs. În cadrul companiilor cu flote auto semnificative se poate dovedi dificilă întocmirea și verificarea foilor de parcurs pentru a putea susține deductibilitatea integrală a cheltuielilor auto și a TVA aferentă, astfel ca un număr semnificativ de companii preferă această abordare prudentă.

□ Utilizare exclusivă în scopul activității economice/exceptii: doar în măsura în care societatea poate susține ca

autovehiculele sunt utilizate exclusiv în scop profesional ori se încadrează în anumite categorii (de ex., agenți de vânzări, servicii taximetrie, curierat), se poate discuta despre deductibilitate integrală a cheltuielilor și a TVA (100%). Aceasta abordare vine însă la pachet cu un nivel mai ridicat de analiză și documentare și este, în mod natural, un punct de interes crescut pentru autoritățile fiscale. În acest scenariu, pentru a putea susține deductibilitatea cheltuielilor auto și a TVA aferentă este obligatorie întocmirea foilor de parcurs care să dovedească utilizarea flotei auto în scopul activității economice. Ținând cont de deductibilitatea fiscală integrală aplicabilă în acest caz, și nivelul de interes din partea organelor de inspecție fiscală este sporit.

Ce documente devin relevante în acest context

Fără a intra într-o abordare excesiv tehnică, câteva categorii de documente sunt recurente în verificările fiscale:

- politica internă privind utilizarea autovehiculelor;
- documente financiar contabile care reflectă cheltuielile suportate de societate;
- documente justificative privind modul de utilizare a autovehiculelor de serviciu, acolo unde se susține utilizarea exclusivă în scop profesional – de ex., foi de parcurs ce conțin informațiile minime prevăzute de lege;
- există sau nu reguli clare privind suportarea costurilor aferente utilizării personale.

Important de subliniat este faptul că nu lipsa unui document singular generează automat risc, ci lipsa de coerență între documente, practica și tratamentul fiscal ales.

Drepturile contribuabilului în inspecția fiscală

Deși discuțiile din jurul controalelor fiscale se concentrează adesea exclusiv pe riscuri și obligații suplimentare, cadrul procedural oferă și garanții importante contribuabilului. Din punct de vedere procedural, organul fiscal este obligat ca, pe durata desfășurării inspecției fiscale, să manifeste obiectivitate și să ia în considerare nu doar interesul public pe care îl protejează prin activitatea sa și dreptul de apreciere de care dispune, ci și interesele persoanei administrate, adică ale contribuabilului verificat, pentru a determina cu exactitate situația fiscală reală a acestuia.

Astfel, dacă organul fiscal constată, pe baza probelor, că un contribuabil a dedus o sumă de TVA mai mică decât cea la care are dreptul conform legislației aplicabile, acesta este obligat să examineze și să constate și existența unei creanțe a contribuabilului față de stat, ce rezultă din faptul că persoana administrată a aplicat un tratament fiscal care i-a fost nefavorabil și nu doar să stabilească obligații fiscale suplimentare.

Prin urmare, dacă inspectorii fiscali descoperă, pe baza documentelor, că un contribuabil a dedus o valoare de TVA mai mică decât cea la care avea dreptul potrivit legii, aceștia trebuie nu doar să stabilească eventuale obligații suplimentare, ci și să recunoască dreptul contribuabilului de a recupera diferența în favoarea sa, atunci când acesta a aplicat un tratament fiscal defavorabil propriei situații. Această obligație a organului fiscal de a examina atent și exhaustiv cazul pe care îl investighează, reprezintă o obligație de diligență recunoscută în mod constant atât în jurisprudența națională cât și în cea europeană.

Prin urmare, legiuitorul a reglementat explicit această conduită activă a organului fiscal, tocmai pentru a echilibra raportul de forțe dintre autorități și contribuabil în cadrul procedurii administrativ-fiscale. Astfel, dispozițiile legale prevăd nu doar dreptul inspectorilor de a verifica și stabili sume suplimentare datorate, ci și obligația de a identifica și eventualele diferențe în minus față de obligațiile declarate sau stabilite inițial.

În concluzie, acum este un moment bun pentru o revizuire a politicii auto și a tratamentului fiscal aferent.

Indiferent dacă dețineți o flota extinsă sau doar câteva mașini de serviciu, contextul actual reprezintă un moment potrivit pentru a vă întreba:

- Dacă am fi verificați astăzi, am putea susține tratamentul fiscal aplicat?
- Deținem foi de parcurs ce conțin informațiile minime cerute de lege?
- Exista coerența între politica auto, practica și modul de deductibilitate ales?
- Am privit acest subiect integrat, din toate unghiurile fiscale relevante?

Într-un context în care autoritățile fiscale își rafinează tot mai mult abordările, o analiză proactivă poate face diferența între un control gestionabil și ajustări semnificative.